

۱۴۱۸

بسم

ابوطالب علیه السلام صحابی مظلوم

تدوین

عبدالحی محمدی شاہرودی

مؤسسہ میراثِ نبوی

دیرایش و تحقیق

محمد حسن شفیع شاہرودی

ابوطالب رحمته الله صحابی مظلوم / محمدی شاهرودی عبد الملئ : ۱۳۲۱ - ۱۳۸۶ هـ ش .

قم : مؤسسه میراث نبوت ، ۱۳۲۵ هـ ق = ۱۳۹۲ هـ ش = ۲۰۱۴ م .

ISBN : 978 - 600 - 6718 - 01 - 9

فارسی .

فهرست نویسی بر اساس اطلاعات فیبا .

کتابنامه ص ۳۵ - ۴۳ ، همچنین به صورت زیر نویس .

۱- ابوطالب بن عبدالمطلب رحمته الله ، ۹۰ سال قبل از هجرت - ۳ سال قبل از هجرت ، سرگذشت نامه .

۲- ابوطالب بن عبدالمطلب رحمته الله ، ۹۰ سال قبل از هجرت - ۳ سال قبل از هجرت ، فضایل .

الف . شفیع شاهرودی ، محمد حسن ۱۳۵۴ ، محقق .

ب . مؤسسه میراث نبوت .

ج . عنوان .

۲۹۷/۴۵۲

الف ۳ / م ۲۵/۶ BP

۱۳۹۲

کتاب : ابوطالب رحمته الله صحابی مظلوم

• نویسنده : عبد الملئ محمدی شاهرودی رحمته الله

• ویرایش و تحقیق : محمد حسن شفیع شاهرودی

• نوبت چاپ : اول ، ربیع الاول ۱۴۲۲ هـ ق / دی ماه ۱۳۹۲ هـ ش

• صفحه آرای : مؤسسه میراث نبوت - قم مقدسه

• ناشر : مؤسسه میراث نبوت - قم مقدسه

• لیتوگرافی و چاپ : تیز هوش - باقری - قم مقدسه

• شمارگان : ۵۰۰۰ نسخه

• بها : ۷۸۰۰ تومان

• شابک : ۹۷۸ - ۶۰۰ - ۶۷۱۸ - ۰۱ - ۹

مراکز پخش :

۱- قم . خیابان صفائیه ، کوچه ممتاز ، جنب مسجد حضرت معصومه رحمته الله ، پلاک ۴۵ ، مؤسسه میراث نبوت ، تلفکس :

۰۹۱۲۵۱۹۸۳۰ - همراه .

۲- قم . شهرک شکوهیه ، بلوار آیت الله خامنه ای ، کوچه ۶ ، کوچه ۷ ، پلاک S10 ، تلفکس : ۰۲۵۱ - ۳۳۴۲۵۲۶ - ۸

۳- تهران ، میدان امام حسین رحمته الله ، خیابان شهید مدنی ، مقابل ایستگاه متروی شهید مدنی ، کوچه شهید خجسته منش ، پلاک ۵ .

تلفن : ۲۶ و ۲۳ و ۷۷۵۸۲۴۲۲ - ۰۲۱ - همراه : ۰۹۱۹۱۴۹۲۴۸۸

کلیه حقوق چاپ و نشر برای ناشر محفوظ است

الحمد لله وكفى، والصلاة على النبي المصطفى
وآله مصابيح الدجى، والحجج الواضحة لأهل الحجى

پیشگفتار در مقدمه کتاب، سه مطلب را یاد آور می شویم:

نخستین پیرامون حضرت ابوطالب علیه السلام سخن گفتن درباره شخصیت جامع الأطراف ابوالأئمة، عموی نبی و پدر وصی، حضرت ابوطالب علیه السلام بسیار مشکل و دشوار است. حال شعف انگیز، حیات بخش، و روح افزا و نور افراست او که بزرگ مکه، شرافت مشاعر، به اهتزاز در آورده، پرچم اسلام، و حیات بخش دلهاست.

سید سادات، ستاره درخشان، محلّ طلوع خورشید، بزرگ خلاق، مستجار کعبه ایمان، قبله آمال، کفیل رسول خدا صلی الله علیه و آله، حامی اسلام، و تنها یاور پیامبر اسلام صلی الله علیه و آله در روزگار غربت و تنهایی.

نورِ طور وجود، وصی ابراهیم خلیل و پیامبران پیشین. مرد صبر و استقامت، سنگر مستحکم و نفوذناپذیر، و ذلیل کننده کافران و ظالمان.

زعیم مکه، سید بطحاء، سید قریش، و رئیس بنی هاشم. هم پیمان علم و ادب، سید عجم و عرب، ابوطالب بن عبد المطلب. پیر مرد جسیم و وسیم (تنومند و زیبارو) که دارای ظرافت پادشاهان و وقار حکیمان بود.

رئیس تهیدست، مؤمن بلند همت، و حکیم عصر و حلیم دهر. پناه مسلمانان، فدایی اسلام و رسول خدا صلی الله علیه و آله، و بیمه کننده اسلام. بزرگ مرد تاریخ، مؤمن بی بدیل، محبوب دلها، و نماد عظوفت و مهربانی.

چهره تابناک اسلام، مرد خلل ناپذیر، بنده صالح خدا، و الگوی جامعه اسلامی. مؤمن آل قریش، پناه بی پناهان، باران خشکسالی‌ها، و نور تاریکی‌ها. همنشین پیامبران و صالحان، و ندیم شهیدان و صدیقان. عموی مصطفی، پدر مرتضی، صحابی سرشار از صفا و وفا، و مظلوم بزرگ تاریخ.

آن گونه که غضب خلافت و خانه نشین کردن امیرالمؤمنین علی علیه السلام و ظلم به آن حضرت و شبهه افکنی مخالفان و معاندان، بیشتر وقت ما را به جای آشنایی با زوایای گوناگون آن حضرت و آشنایی با نهج البلاغه، به دفاع از خلافت و ولایت آن حضرت و پاسخ به شبهات می‌گذراند، همچنین درباره پدر بزرگوار آن حضرت نیز به خاطر ظلم کج اندیشان اموی صفت و شبهه افکنی درباره ایمان او، بیشتر وقت ما به پاسخ به این بحث انحرافی و دفاع از آن حضرت و اثبات ایمان او می‌گذرد، و از شناخت زوایای گوناگون آن شخصیت جامع و کم نظیر و معرفی آن به جامعه کنونی اسلام جهت الگو برداری غافل مانده ایم.

ووزر و وبال این سرده گناه بر گردن کسانی است که این مباحث انحرافی را در اسلام وارد کرده و میان مسلمانان مطرح کرده و می‌کنند، و بدین وسیله کینه دیرینه خود نسبت به اسلام، پیامبر اسلام علیه السلام، امیرالمؤمنین علی علیه السلام را به ثمر می‌رسانند. چهل و دو سال یاری رسول خدا علیه السلام و بیش از چهارده هزار روز نصرت و خدمت به آن حضرت، و استقامت و پایداری و تحمل سداها، محرومیت‌ها، تحریم‌ها و انواع فشارها و توطئه‌های مشرکین، گواه روشنی بر ایمان و اخلاص او به رسول خدا و دین اسلام است.

افزون بر سخنان و اشعار مکتبی او که علاوه بر حدّ اعلای فصاحت و بلاغت، سرشار از ایمان عمیق و اخلاص و صفا و وفاست. و گواهی اهل بیت پاک او بر ایمان پدر و جدّ بزرگوارشان دلیلی دیگر و غیر قابل انکار است.

و شگفتا که در هر کجای دنیا گفتار، کردار، و گواهی بستگان یک شخص دلیل بر باور و اعتقاد درونی اوست، ولی درباره پدر مظلوم تاریخ امیرالمؤمنین علی علیه السلام هیچ یک از این سه دلیل - که با هم فراهم است - پذیرفته نیست!!!

و بدین ترتیب کج اندیشان اموی صفت تمام ملاکهای منطقی، عقلی، نقلی، اخلاقی، و شواهد تاریخی را زیر پا گذاشته و نادیده می‌گیرند. دشمنان ابوطالب در واقع خواسته یا ناخواسته دشمن اسلام، پیامبر اسلام، و امیرمؤمنان علی علیه السلام هستند.

آیا توجّه دارند که تهمت کفر به ابوطالب علیه السلام بدین معناست که پیامبر خدا صلی الله علیه و آله در دوران کودکی در دامن کفر پرورش پیدا کرده و تا چهل و دو سال در حمایت و نصرت یک کافر بوده است؟! و آیا این، جز اهانت به صاحب شریعت حضرت محمد مصطفی صلی الله علیه و آله چیز دیگری است؟!

آیا اگر انسان منصفی به مطالعه تاریخ اسلام بپردازد از نظر باور درونی تفاوتی بین ابوطالب و بین ابولهب و ابوسفیان مشاهده نمی‌کند؟!

حاملان روح خبیث اموی یا چه رویی این مؤمن فداکار را که تمام عمر خود را وقف خدمت به اسلام و پیامبر آن و مسلمانان کرده و در این راه تمام شداید را به جان خریده، در این دنیا کافر و در آن دنیا در ضحّاح از آتش می‌پندارند؟!

ویح و ویس و ویل بر خاندان نحس بنی امیه و پیروان آنها از جمله فرقه ضالّه و تروریستی وهابیت که سلاحشان به جای عقل و منطق، عملیات انتحاری و کشتن مردمان بی‌گناه شیعه و سنی و مسیحی در عراق و سوریه و لبنان و پاکستان و افغانستان و بحرین ... است.

آف بر این کفر مدرن و نفایس نبود که گویا اصول و فروع دینشان در اهانت به مکتب اهل بیت علیهم السلام و قتل شیعیان علیهم السلام و ترور و جنایت و آدم‌کشی خلاصه شده است.

دوم - پیرامون نگارنده کتاب حاضر

حجّه الاسلام والمسلمین عبد العلی محمدی در ۱۴ ربيع الاول ۱۳۶۱ هجری قمری برابر با ۱۳۲۱/۱/۱۵ هجری خورشیدی در روستای حیلان واقع در شمال شرق شهرستان بسطام و ۷۵ کیلومتری شاهرود، دیده به جهان گشود.

پدر او مرحوم حاج علی اصغر محمدی در همان روستا کشاورز بود و با این که درس مدرسه‌ای نخوانده بود ولی سوره‌های قرآنی و دعاها را زیاد می‌خواند. در سنّ هفت سالگی نزد عالم روستا مرحوم آقا میرزا مرتضوی مشغول تحصیل علم شد و کتاب نصاب الصبیان را نزد مرحوم ملا سیف الله فراگرفت.

در سال ۱۳۳۲ هجری شمسی عازم مشهد مقدّس شد و در مدرسه میرزا جعفر مشغول تحصیل مقدمات دروس حوزه شد. ولی متأسفانه به خاطر حوادث ناگواری که برایش پیش آمد مجبور به مهاجرت شد و مدّت کوتاهی در شاهرود و سپس در گنبد کاووس اقامت کرد.

و خوشبختانه در سال ۱۳۳۳ برای ادامه تحصیل وارد شهر مقدّس قم شد، ابتدا در مدرسه حاج سیّد صادق روحانی و پس از دو سال در مدرسه حجتیه و مدرسه مهدویه و مدرسه فیضیه سکونت داشت. او در این شهر مقدّس از محضر اساتید بزرگی چون

آیت الله علی مشکینی و آیات عظام سید محمد رضا گلپایگانی، مرعشی نجفی، وحاج شیخ مرتضی حائری بهره برد.

صدیق او حجة الاسلام والمسلمین جواهر کلام در بیان ویژگی‌های اخلاقی او می‌گوید:

فردی متواضع، فروتن، بی آایش، و ساده زیست بود. متانت، وقار، محبت، و خون گرمی از او هویدا بود. با این که در علوم اسلامی اطلاعات زیادی داشت، هرگز تظاهر به فضل نمی‌کرد و اهل تفاخر نبود. انسانی فعال و اهل قلم بود. تا وقتی که از او پرسشی نمی‌شد ابتدا به سخن نمی‌کرد. بیشتر اوقات خود را در کتابخانه‌های عمومی مانند کتابخانه مرحوم آیت الله العظمی مرعشی نجفی و کتابخانه آیت الله حائری تهرانی می‌گذراند. صبح و عصر ساعتها مشغول مطالعه و یادداشت برداری می‌شد و تا می‌توانست از وقت خوب استفاده می‌کرد.

او در راستای فعالیت‌های علمی و پژوهشی حدود هشت سال در مرکز تحقیقات اسلامی سپاه قم به فعالیت پرداخت. آنگاه به تدوین و ترجمه آثار گوناگونی پرداخت که برخی از کتابهای منتشر شده ایشان از این قرارند:

۱- ترجمه کتاب «معانی الاخبار» شیخ صدوق در سال ۱۳۷۳ هـ که در دو جلد منتشر شده است.

۲- کتاب «آداب سفر در فرهنگ نیایش» که ترجمه کتاب الأمان سید بن طاووس است.

۳- کتاب «قرآن هرگز تحریف نشده» که ترجمه کتاب «نصل الخطاب فی عدم تحریف کتاب ربّ الأرباب» اثر آیت الله حسن زاده آملی است.

۴- کتاب «شیخ صدوق پاسدار حریم ولایت» که پیرامون زندگی شیخ صدوق و آثار و تألیفات او به رشته تحریر درآمده است.

۵- کتاب «سید بن طاووس در عرصه علم و عمل» که در آن به شرح حال مرحوم سید بن طاووس پرداخته است.

۶- کتاب «خلافت اسلامی و بازیگران سیاس» (پس از رحلت رسول خدا در مدینه چه گذشت؟). او در این کتاب حوادث روزهای پس از رحلت رسول خدا ﷺ را به تصویر می‌کشد.

۷- کتاب «روزهای فرخنده و شوم» ترجمه کتاب شیخ منصور جشی.

۸- کتاب «پرتوی از معراج».

۹- کتاب «معراج در آینه استدلال».

۱۰- کتاب «جهاد».

این عالم بزرگوار پس از سالها خدمت به مکتب اهل بیت علیهم السلام در غروب ۲۲ جمادی الثانی ۱۴۲۸ هجری قمری برابر با ۱۶/۴/۱۳۸۶ هجری خورشیدی هنگام خواندن نماز عشاء و آنگاه که با خالق خود مشغول راز و نیاز بود بر اثر سکتة قلبی دعوت حق را لبیک گفت و پس از تشییع جنازه باشکوه در قبرستان علی بن جعفر قم به خاک سپرده شد.

از او تنها یک فرزند ذکور به نام علی اصغر و پنج دختر به یادگار مانده است. قابل ذکر است که از او در کتاب «مفسران شیعه» صفحه ۱۲۱۲ و کتاب «دانشنامه قرآن پژوهان ایران» جلد اول صفحه ۳۰۹ یادی شده است.

به امید آن که نگارنده محترم و اینجانب که صدها ساعت در تصحیح کتاب حاضر تلاش کردم و نیز همکاران محترم در مؤسسه میراث نبوت و بستگان سببی و نسبی آن مرحوم مشمول عنایت و شفاعت ابو الأئمة حضرت ابوطالب علیه السلام واقع شویم چرا که امیر المؤمنین علیه السلام درباره پدر بزرگوار خود می فرماید: «لو شفع ابی فی کل مذنب علی وجه الأرض شفعه الله» [اگر پدرم تمام کسانی را که روی زمین گناه کرده اند شفاعت کند، خداوند دفاع او را می پذیرد].

سوم - پیرامون کتاب حاضر

پس از آن که دست نوشته های مرحوم رحمته الله توسط داماد محترم ایشان صدیق معظم حجة الإسلام والمسلمین حاج آقای حجت الله طالع زاری و داماد دیگر ایشان برادر محترم جناب آقای علی تبریزی، جهت آماده سازی برای انتشار به دستم رسید، به دلیل علاقه و ارادتی که به حضرت ابوطالب علیه السلام دارم، با وجود مشاغل فراوان، از آن کار استقبال کردم و اینک با همکاری همکاران محترم در مؤسسه میراث نبوت که ستاد بزرگداشت حضرت ابوطالب علیه السلام نیز می باشد، کتاب حاضر که نام «ابوطالب صحابی مظلوم» را بر آن نهاده ام، آماده چاپ شده است.

و در تصحیح و تحقیق آن مراحل زیر طی شده است:

۱- مقابله و تصحیح ابتدایی آن توسط فاضل محترم جناب آقای محمّد عربیّه قمی.

۲- تصحیح مجدد و تکمیل مطالب آن توسط فاضل محترم حجة الإسلام سیف الله حبیبی.

۳- انجام کارهای رایانه ای، حروفچینی، اعراب گذاری آیات، و... توسط فاضل ارجمند حجة الإسلام علی اسماعیلی.

۴- سه بار مطالعه کتاب از اوّل تا آخر توسط اینجانب، که علاوه بر تصحیح و ویراستاری متن، دو کار مهم و زمان بر را انجام دادم: یکی ترجمه اشعار حضرت ابوطالب رحمه الله و متون عربی در مواردی که نگارنده محترم ترجمه نکرده بود و نیز تصحیح ترجمه انجام شده توسط نگارنده محترم، و دیگری مراجعه به تمام منابعی که توسط نگارنده در پاورقی نوشته شده بود. در این راستا تقریباً تمام آدرس ها - جز مواردی محدود که به نسخه کتاب دسترسی پیدا نکردم - بر اساس نرم افزارهای معروف و رایج میان پژوهشگران تصحیح شد. و با توجه به سهل الوصول و جامع بودن نرم افزار مکتبه اهل بیت رحمه الله، این نرم افزار ملاک قرار داده شد و آدرس های پاورقی های کتاب بر اساس این نرم افزار تصحیح شد، و اگر کتابی در این نرم افزار موجود نبود به نرم افزار المکتبه الشاملة و سپس به نرم افزارهای نور مراجعه شد و آدرس کتابها بر اساس آخرین نسخه های چاپ شده تصحیح شدند.

از مشکلات که در این مرحله این بود که در بسیاری از موارد متن عربی توسط نگارنده ذکر نشده بود. و لذا برای جستجوی مطلب در نرم افزارهای یاد شده با مشکل زیادی روبه رو بودم. و تنها راه پیدا کردن مطلب مورد نظر از روی فهرست کتاب بود و این، موجب زحمت و صرف وقت فراوان بود که عشق به امیرالمؤمنین و پدر بزرگوارش تحمل آن را بر اینجانب با وجود مشاغل فراوان آسان کرد.

۵- نوشتن مقدمه، تهیه فهرست محتوا، و تدوین کتابنامه توسط اینجانب.

۶- و در پایان صفحه آرایی و آماده سازی برای چاپ.

در پایان لازم می دانم که از داماد دیگر نویسنده جناب آقای مهندس علی اکبر محمدی که در زمان حیات نویسنده در انجام امور رایانده ای به ایشان کمک می کردند، و نیز فرزند محترم ایشان جناب آقای مهندس علی اصغر محمّدی که با دلسوزی فراوان پی گیر آماده سازی و چاپ این اثر پدر بزرگوارش بود، تشکر و قدردانی کنم. و امیدوارم که این اثر مورد قبول درگاه الهی واقع شده و ذخیره قبر و قیامت نگارنده محترم و همه ما باشد.

وفي الختام: نسأل الله الإخلاص، فإنه الأصل والأساس،

والله الموفق للسداد والصواب، وإليه المرجع والمآب

الحمد لله الذي جعلنا من المتمسكين بولاية علي بن أبي طالب رحمه الله

عش آل محمد قم مقدّسه - مؤسسه میراث نبوت

محمد حسن شفیعی شاهرودی

۹ ربیع الأوّل ۱۴۳۵ هـ ق، مصادف با ۱۳۹۲/۱۰/۲۱

فهرست محتوا

مقدمه ۳

فصل نخست

نسب شناسی ابوطالب

- پیشینه نسب شاری ۱۱
- علم انساب در نگاه اسلام ۱۲
- دانشی که ندانستن آن زیان بار نیست ۱۲
- تبنی (فرزند خواندگی) ممنوع ۱۲
- نهی از تفاخر به نیاکان ۱۲
- کردار زشت جاهلیت ۱۳
- سخن رسول خدا ﷺ به فاطمه: «یا فاطمة! اعملي؛ فاني لا املك من الله شيئاً...» [ای فاطمه! به وظایفی که خداوند تو را به آنها مکلف کرده است عمل کن؛ زیرا من از جانب خدا مالک چیزی نیستم] ۱۳
- اعتراض امام رضا ﷺ به برادر خود زید ۱۵
- سخن امام زین العابدین ﷺ: «لِمُحَسِّنَاتِ كِفْلَانٍ مِنَ الْأَجْرِ وَلِمُسَيِّئَاتِ ضِعْفَانٍ مِنَ الْعَذَابِ» [پاداش نیکوکاران خاندان ما دو برابر، و کیفر گناهکاران ما نیز دو چندان خواهد بود] ۱۶
- سخن رسول خدا ﷺ به فرزندان عبد المطلب: «ایتونی بأعمالکم لا بأحسابکم وأنسابکم» [با اعمال نیک خود نزد من آیید، نه با حسب و نسب های خود] ۱۶
- فواید تبار شناسی ۱۷
- یکی از فواید تبار شناسی شناخت ارحام است ۱۷

- روایتی از رسول خدا ﷺ در فوائد صله رحم..... ۱۷
- عامل وراثت و تأثیر آن در رشد شخصیت..... ۱۷
- سخن امیرالمومنین علی علیه السلام: «من شرف الأعراق، حُسْنُ الأخلاق» [نیک خوئی، از شرافت ریشه‌های نژادی سرچشمه می‌گیرد]..... ۱۸
- عامل وراثت از نگاه امیرالمومنین علی علیه السلام..... ۱۹
- روایاتی از امیر المؤمنین درباره تأثیر وراثت..... ۱۹
- عامل وراثت در اشعار فارسی..... ۲۰
- ایمان و یکتاپرستی نیاکان ابوطالب..... ۲۱
- در دوران جاهلیت، برخی از شرایع و مناسک را اجداد ابوطالب پایه‌ریزی کرده‌اند. ۲۱
- اجماع علمای شیعه بر ایمان اجداد ابوطالب..... ۲۱
- اصل عقیدتی شیعه از دیدگاه این امور مسلمین باید مردانی پاک نژاد و دارای اصالت خانوادگی و شرافت و حیثیت انسانی باشند..... ۲۵
- اگر مسلمانان بر این اصل عقیدتی استوار می‌ماندند و علی علیه السلام را رها نمی‌کردند، این گرفتاری‌ها پیش نمی‌آمد..... ۲۵
- پاکی خاندان ابوطالب از دید رسول خدا ﷺ..... ۲۶
- نیاکان ابوطالب در بیان امیر المؤمنین علی علیه السلام..... ۲۶
- نیالوده بودن به سفاح کفر..... ۲۷
- سلسله تبار ابوطالب علیه السلام:
- جدّ نوزدهم: عدنان..... ۲۸
- جدّ هجدهم: معد..... ۲۹
- جدّ هفدهم: نزار..... ۲۹
- جدّ شانزدهم: مُضَر..... ۲۹
- جدّ پانزدهم: الیاس..... ۲۹
- جدّ چهاردهم: مدرکه..... ۳۰
- جدّ سیزدهم: خزیمه..... ۳۰

۳۰	جَدّ دوازدهم: کنانه بن خزیمه
۳۰	جَدّ یازدهم: نصر (قریش)
۳۱	جَدّ دهم: مالک بن نصر
۳۱	جَدّ نهم: فهر بن مالک
۳۱	جَدّ هشتم: غالب بن فهر
۳۱	جَدّ هفتم: لُوی بن غالب
۳۱	جَدّ ششم: کعب بن لُوی
۳۲	جَدّ پنجم: مُرّة بن کعب
۳۲	جَدّ چهارم: کلاب بن مُرّة
۳۲	جَدّ سوم: قُصَل بن کلاب
۳۵	جَدّ دوم: عبد مناف
۳۶	جَدّ اول: هاشم بن عبد مناف
۳۷	پیمان حلف المطّیین
۳۸	پیمان اُحلاف
۳۸	معنای ضرب المثل: «ما بلّ بحرّ صوفه»
۳۸	حلف الفضول
۴۰	آغاز خصومت بنی اُمیّه با بنی هاشم
	عبدالمطلّب پدر گرامی ابوطالب ﷺ:
۴۲	تولّد و سالهای کودکی
۴۲	انتقال عبدالمطلّب به مکه
۴۵	در مقام سروری
۴۵	فضیلتها و خصلتهای عبدالمطلّب
۴۷	وضع مقرّرات نیکو
۴۹	این خانه خدایی دارد
۵۰	فرزندان
۵۱	توجّه خاصّ عبدالمطلّب به نوه گرامی اش
۵۲	درگذشت عبدالمطلّب

فصل دوم

زندگی ابوطالب علیه السلام

۵۵	برجستگی خانواده
۵۵	شریف ترین خانواده
۵۸	سیما و مقام ابوطالب
۵۸	نامگذاری در بین اعراب
۵۹	نام ابوطالب چیست؟
۶۱	آیا ابوطالب کنیه او است یا نام او؟
۶۱	القاب ابوطالب
۶۲	پدر ابوطالب
۶۲	مادر او
۶۲	ولادت
۶۳	صفات جسمانی
۶۳	ازدواج
۶۳	فرزندان
۶۴	دامادها
۶۴	وفات
	صحنه هایی از زندگی ابوطالب علیه السلام:
۶۵	در مسند قضا
۶۵	سقاییت و وفادت
۶۶	رئیس تهیدست
۶۶	خاموش کردن نایره جنگ
۶۷	با ربایندگان غزال کعبه
۷۰	در محاکمه قاتل عمرو بن علقمه
۷۲	شرکت در جنگ فجّار به شرط ظلم ستیزی
۷۵	وفای به عهد
۷۵	ادای تکالیف پدری نسبت به فرزندان
۷۶	شهامت و شجاعت

۷۶		صحنه‌ای از زبان عباس
۷۸		اعتماد عبدالمطلب به ابوطالب
۷۸		ابوطالب از نگاه دانشوران

فصل سوم

ابوطالب و سرپرستی پیامبر ﷺ

۸۵		دُری یتیم در خانه ابوطالب
۸۵		چگونگی انتقال سرپرستی محمد ﷺ به ابوطالب
		در این باره سه دیدگاه وجود دارد:
۸۵		۱- انتخاب و توصیه عبدالمطلب
۸۸		۲- قرعه زدن
۸۸		۳- گزینش خود حضرت محمد ﷺ
		انتخاب نام و القاب برای پسر زاده:
۸۹		۱- احمد
۸۹		۲- مصطفی
۹۰		۳- مبارک
۹۰		انتقال به خانه عمو
۹۱		پیشگویی سَطیح قبل از تولّد پیامبر
۹۶		داستان بُحیرا
۱۰۰		نصب حجر الأسود
۱۰۲		روایات ابوطالب از برادرزاده خود
۱۰۴		اولین بار که ابوطالب نماز خواندن پیامبر ﷺ را دید
۱۰۵		سفارش به پسر
۱۰۶		نمونه‌ای از فداکاری ابوطالب
۱۰۸		از دواج مبارک
۱۰۹		خواستگاری خدیجه از محمد ﷺ
۱۱۰		متن خطبه عقد توسط ابوطالب
۱۱۲		در آغاز بحران
۱۱۷		استفاده از ابولهب

- ۱۱۹..... اشعار ابوطالب در رسوایی ابو جهل
- ۱۲۱..... خانه پر خاطره.....
- ۱۲۲..... خانه ابوطالب پناهگاه مسلمین.....
- ۱۲۳..... قدردانی از این کار ابولهب.....
- چند صحنه به یاد ماندنی از ایثارگری ابوطالب علیه السلام:
- ۱۲۵..... الف - آیه انذار عشیره.....
- ۱۲۶..... تشر زدن ابوطالب به ابولهب.....
- ۱۲۷..... اظهار حمایت ابوطالب از رسول خدا صلی الله علیه و آله.....
- ۱۲۸..... ب - واکنش ابوطالب در برابر ایداء مشرکان.....
- ۱۳۰..... ج - شکایت تشریش به ابوطالب.....
- ۱۳۲..... د - پیشنهاد معاوضه.....
- ۱۳۴..... هـ - همراهی بنی هاشم با ابوطالب.....
- ۱۳۵..... مهاجرت به حبشه.....
- ۱۴۱..... و - محاصره در شعب ابوطالب.....
- ۱۴۱..... درگیری ابو جهل با برادرزاده خدیجه.....
- ۱۴۲..... اقدام زیرکانه برای نقض پیمان نامه.....
- ۱۴۵..... اُفول زندگی.....
- ۱۴۷..... ابوطالب در بستر بیماری.....
- ۱۴۷..... دو رویداد مهم در آخرین روزهای زندگی ابوطالب علیه السلام.....
- ۱۵۲..... سفارش به بنی عبدالمطلب.....
- ۱۵۲..... پیامد اسفبار مرگ ابوطالب.....
- ۱۵۷..... ورود به مکه در پناه یک مشرک.....

فصل چهارم

ایمان ابوطالب علیه السلام

- ۱۶۴..... ایمان چیست؟.....
- ۱۶۵..... ایمان در اصطلاح متکلمان.....
- ۱۶۵..... مؤمن کیست؟.....
- ۱۶۶..... نشانه ایمان چیست؟.....

۱۶۶		فرق بین اسلام و ایمان
۱۶۷		اسلام و ایمان به گفتار است یا به کردار؟
۱۶۹		ایمان چگونه تحقق می یابد؟
۱۶۹		مفهوم ایمان از نظر شرع
۱۶۹		مفهوم اسلام از نظر شرع
۱۶۹		ایمان و اسلام با هم
۱۷۰		اسلام جدای از ایمان
۱۷۰		ایمان جدای از اسلام
۱۷۱		ترس از ظالم یکی از عذرهایی که مانع فرمان برداری ظاهری می شود
۱۷۱		چرا ابوطالب علیه السلام از اعلان ایمان خویشتن خوداری می کرد؟
۱۷۲		اعلان ایمان خردیه رمز
۱۷۵		حساب ایجاد
۱۷۷		روایاتی که دلالت بر ایمان ابوطالب علیه السلام دارند
۱۸۱		ایمان ابوطالب علیه السلام از نگاه علی علیه السلام
۱۸۲		نامه امیرالمؤمنین علیه السلام به معاویه
۱۸۳		ایمان ابوطالب علیه السلام از نگاه امام حسن علیه السلام
۱۸۳		ایمان ابوطالب علیه السلام از دید امام سجاد علیه السلام
۱۸۴		ایمان ابوطالب علیه السلام از دید امام باقر علیه السلام
۱۸۴		ایمان ابوطالب علیه السلام از دید امام صادق علیه السلام
۱۸۷		ایمان ابوطالب علیه السلام از نگاه امام کاظم علیه السلام
۱۸۸		ابوطالب حجت و وصی الهی
۱۹۰		ایمان ابوطالب علیه السلام از نگاه امام رضا علیه السلام
۱۹۱		ایمان ابوطالب علیه السلام از دید صحابه
۱۹۲		ایمان ابوطالب علیه السلام از دیدگاه علمای شیعه
.....		آرای علمای عاقله پیرامون ایمان ابوطالب علیه السلام
۱۹۵		الف - اثبات ایمان ابوطالب
۱۹۶		ب - مبهم گویی
۱۹۷		ج - مرگ در حال کفر

۱۹۸	د- توقف و درنگ.....
۲۰۰	هـ- بی طرفی.....
۲۰۰	دلایل علمای اهل سنت بر کفر ابوطالب و پاسخ آنها.....
۲۰۱	آیاتی که به دروغ به حضرت ابوطالب تفسیر شده‌اند.....
۲۱۳	احادیثی که درباره حضرت ابوطالب علیه السلام جعل شده‌اند.....
۲۱۴	منشأ نسبت کفر به ابوطالب.....
۲۱۵	نماز نخواندن آن حضرت بر جنازه ابوطالب.....

فصل پنجم

جلوه ایمان در اشعار ابوطالب علیه السلام

۲۱۹	تعریف شعر.....
۲۲۲	شعر همدلدار.....
۲۲۲	تردید عده‌ای در برخی از اشعار دیوان منسوب به ابوطالب علیه السلام.....
۲۲۳	مجموعه اشعار ابوطالب علیه السلام.....
۲۲۴	سبک اشعار ابوطالب علیه السلام.....
۲۲۵	استشهاد به اشعار ابوطالب علیه السلام در ادبیات.....
۲۲۸	اشعاری در اعلان حمایت از پیامبر علیه السلام.....
۲۳۸	سفارش به پایداری در نصرت حق.....
۲۳۸	قصیده لامیه.....
۲۳۹	گزیده‌ای از قصیده لامیه.....
۲۴۲	معاویه و یادی از شعر ابوطالب.....
	اشعار خاطره انگیز:

پیامبر اسلام در دو رویداد به اشعار ابوطالب استناد کرد:

۲۴۳	مورد نخست: هنگام دعا برای نزول باران.....
۲۴۵	حضرت فاطمه علیه السلام در کنار بستر پدر.....
۲۴۵	مورد دوم: یادآوری پیامبر از اشعار ابوطالب هنگام مشاهده کشتگان بدر.....